

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ВІЙСЬКОВО-ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра загальновійськових дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри

загальновійськових дисциплін

полковник

Станіслав КОРОЛЬОВ

« _____ » _____ 20____ р.

ЛЕКЦІЯ № 10

**з навчальної дисципліни «Тактика
(у т. ч. тактика дій військ НАТО)»**

Модуль № 2. Механізований батальйон (рота) на марші та при розташуванні на місці.»

Змістовий модуль № 2.1. Механізований батальйон (рота) на марші.

Заняття 2.1.2. Похідна охорона механізованого батальйону(роти)

Харків

Навчальний потік: 2 М курс.

Час: 90 хв.

Місце: лекційна аудиторія

Навчальні та виховні цілі:

Вивчити:

- завдання похідної охорони механізованого батальйону (роти);
- роботу командира мб (мр) з організації маршу під час дій в похідній охороні;

Виховувати:

- високі морально-психологічні якості;
- широкий тактичний кругозір;
- зацікавленість щодо вивчення навчальної дисципліни.

Навчальні питання і розподілення часу:

№ з/п	Зміст занять, навчальні питання	Час, хв.
I	Вступна частина	5
II	Основна частина	80
	1. Завдання похідної охорони механізованого батальйону (роти)	40
	2. Ведення маршу механізованим батальйоном (ротою), який призначений в похідну охорону.	40
III	Заклучна частина	5

Навчально-матеріальне забезпечення:

- мультимедійний проектор Inphocus;
- слайди за темою лекції, підготовані за комп'ютерною програмою Microsoft PowerPoint;

Навчальна література :

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Ч. II. Батальйон, рота. – К.: Ком. СВ ЗСУ, 2016. – 217 с.
2. Бойовий статут механізованих і танкових Сухопутних військ Збройних Сил України. Ч. III. Взвод, відділення, екіпаж танка. – К.: Ком. СВ ЗСУ, 2016. – 260 с.
3. Тактика: підручник / В. В. Вішняков, Г. А. Дробаха, А. А. Каленський, Є. Б. Смірнов – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 735 с.
4. Тактика загальновійськових підрозділів: Навч. посібн. – К.: НАОУ, 1998.
5. Тактика (рота, батальйон): Підручник. – Одеса: ОдІСВ, 1997.
6. Рекомендації механізованим підрозділам щодо дій на полі бою в сучасних умовах: Методичний посібник. – К.: ГУБП СВ України, 2002, – 48 с.;
7. Попов О.М., Моргунов О.М., Поляков С.Ю. Тактична підготовка: Навч. посібн. – Харків: НЮАУ, 2004, – 215 с.
8. Альбом схем дій підрозділів (відділення, взвод, рота, батальйон) у відповідності до стандарту № 2 (тактичні знаки НАТО). – Львів: НАСВ, 2017. – 80 с.
9. Порядок оформлення оперативних (бойових) документів. Затверджено Наказом начальника ГШ ЗСУ від 25.04.2018 № 170. – К., 2018. – 230 с.

ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДЕННЯ

Дана лекція є лекцією інформаційного типу. Вона повинна починатися з короткого вступу, у якому до аудиторії доводиться тема лекції, її значення у системі підготовки військового фахівця, цільова настанова і план лекції. Також необхідно дати стислу характеристику навчальної літератури, яка рекомендується. У вступі здійснюється актуалізація її теми з урахуванням досвіду ООС (АТО).

В основній частині лекції, при розгляданні кожного питання, доцільно формулювати проблему, яка розглядається, встановлювати її зв'язок із майбутньою діяльністю військового фахівця.

Розкриття питань лекції, як і її загального змісту, здійснюється шляхом раціонального поєднання методів індукції і дедукції, прийомів викладання від часткового до загального. Лекція повинна формувати у тих, хто навчається, здатності до абстрактного мислення. Викладення матеріалу повинно супроводжуватися демонстрацією слайдів.

Лекція повинна закінчитися формулюванням стислих висновків з матеріалу, який розглядався, викладенням рекомендацій для самостійної роботи, якщо вони не були дані раніше у ході лекції та відповідями викладача на питання студентів.

ВСТУП

Механізований батальйон (рота) завжди повинен бути готовим до пересування в умовах постійної загрози застосування противником ЗМУ, ВТЗ, систем дистанційного мінування, авіації, повітряних десантів, дій диверсійно-розвідувальних сил противника та НЗФ, РХБ забруднення, руйнування доріг і переправ, а також протидії руху колон з боку цивільних осіб.

Втрати особового складу та бойової техніки в ході проведення АТО на Сході України в 2014 – 2015 роках яскраво свідчать про те, що нехтування питанням охорони під час здійснення маршів може дорого коштувати нашим Збройним Силам.

В будь-яких умовах здійснення маршу створюється похідна охорона, склад і завдання якої визначається рішенням командира батальйону (роти). Саме питанням організації похідної охорони в мб (мр) і буде присвячена ця лекція.

1. ЗАВДАННЯ ПОХІДНОЇ ОХОРОНИ МЕХАНІЗОВАНОГО БАТАЛЬЙОНУ (РОТИ)

Похідна охорона на марші повинна забезпечити:

- безперешкодний рух основних сил батальйону (роти);

- унеможливити раптовий напад на них наземного противника і проникнення наземної розвідки та ДРГ;
- забезпечити вигідні умови для вступу в бій.

Похідна охорона механізованої бригади, у складі яких діють батальйони, на марші включає: ГПЗ (авангарди), бокові та нерухомі бокові похідні застави, блок-пости що висилаються від передового загону і від батальйонів, що здійснюють марш за ПЗ за умов загрози нападу наземного противника; тильні похідні застави від батальйонів, що здійснюють марш з колонами підрозділів забезпечення.

За досвідом проведення АТО (ООС), на найбільш небезпечних ділянках маршруту похідна охорона повинна посилюватися з повітря патрулюванням як вертольотів, так і літаками штурмової авіації.

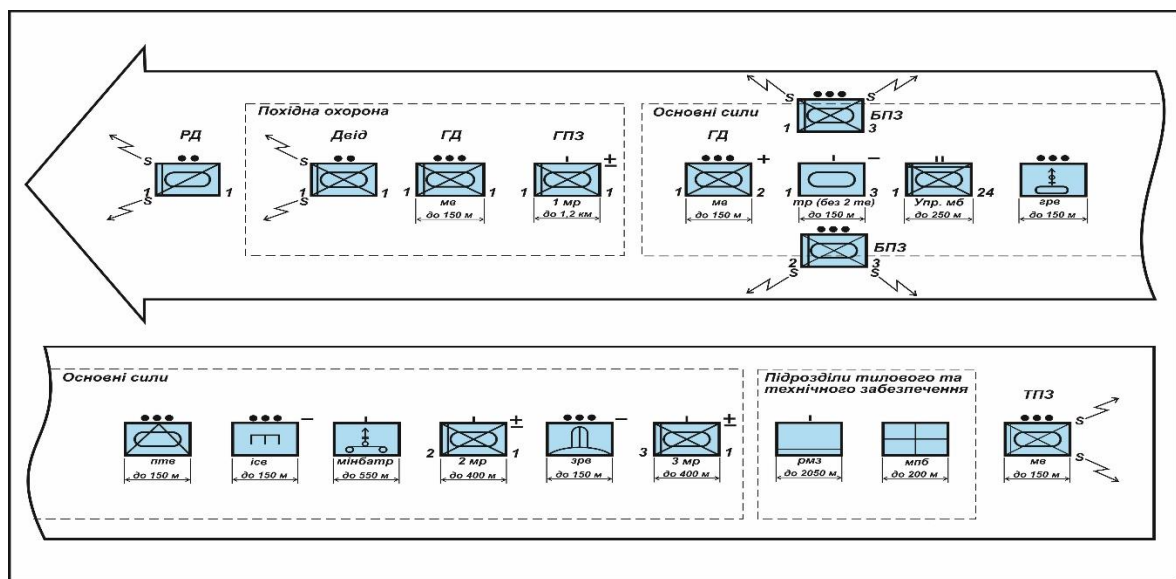

Рис.1. Похідний порядок мб.

Похідний порядок батальйону (роти), який призначено в похідну охорону (у передовий загін або авангард), будують з урахуванням швидкого розгортання в бойовий порядок і вступу їх в бій.

Механізована рота, виконуючи функції похідної охорони, може бути призначена в головну (бокову, тильну) заставу, а механізований батальйон – в авангард або передовий загін.

Передовий загін висилається звичайно в складі посиленого батальйону (роти) з завданням випередити противника в захопленні вигідних рубежів і утримати їх до підходу головних сил. На передовий загін у ході маршу покладається також завдання ведення розвідки в інтересах бригади. Його віддалення від головних сил може скласти до **40 (20)** км.

Механізована рота, яка діє в головній похідній заставі, як правило підсилюється танковим взводом, артилерійською (мінометною) батареєю, взводом протитанкових гармат, інженерно-саперним відділенням та відділенням радіаційної та хімічної розвідки.

Батальйон, який діє як передовий загін (авангард) або здійснює марш за самостійним маршрутом може бути підсилений танковою ротою і підтриманий вогнем артилерійського дивізіону.

Для охорони колони батальйону, яка прямує в передовому загоні або авангарді висилаються:

– у напрямку руху на відстань **5-10 км** – головна похідна застава (ГПЗ) в складі до посиленої роти або взводу;

– на загрозливій фланги й у тил, за необхідності – бокова похідна застава (БПЗ) та тилова похідна застава (ТПЗ) в складі до посиленого взводу на відстань до **5 км**.

ГПЗ силою до роти висилає головний дозор (ГД) у складі взводу на відстань **3-5 км**, ГПЗ силою до взводу (ГД) – дозорне відділення (танк) на відстань, яка забезпечує спостереження за ним і підтримку вогнем. Якщо марш здійснюється в особливих умовах, похідна охорона висилається на менше, ніж зазвичай віддалення.

Від батальйонів, які здійснюють марш у складі головних сил бригади, зазвичай висилаються головні дозори, а від замикаючого батальйону – і ТПЗ.

За необхідності, на найнебезпечніші ділянки маршруту під час проходження колони для зайняття та утримання вигідних рубежів (пунктів) на них виставляються нерухомі бокові застави або блокпости.

Для огляду місцевості від похідної застави (ГД) в напрямку руху і в сторони флангів може висилатися дозорне відділення (танк) або піший дозор.

У разі блокування ділянок маршруту руху вороже налаштованим місцевим населенням дозорне відділення, не входячи з ними в контакт, обходить цю ділянку і проводить колону, яка охороняється, обхідним маршрутом. У разі блокування колони похідна охорона сковує дії вороже налаштованого цивільного населення, не допускаючи роззброювання військовослужбовців (взяття їх у заручники), вживає заходи щодо просування встановленим маршрутом або у зворотному напрямку.

Взвод, який призначений у БПЗ, висувається паралельним маршрутом на рівні голови колони, що охороняється, на відстані, яка встановлена командиром, який його вислав. Дрібні групи противника, які з'явилися на фланзі колони, БПЗ знищує і продовжує виконувати завдання. У разі нападу противника, сили якого переважають, вона займає вигідну позицію, вогнем всіх засобів завдає йому ураження і не допускає нападу на колону з флангу.

Взвод, що призначений у *нерухому бокову заставу*, висувається на вказаний рубіж (позицію), займає його і утримує до визначеного часу або команди (сигналу) командира, який його вислав. Надалі діє відповідно до вказівок командира. У разі нападу противника вступає в бій, утримує рубіж (позицію), забезпечуючи проходження колони, після чого виходить з бою, відривається від противника і продовжує рух своїм маршрутом.

Взвод, що призначений у ТПЗ, висувається за колоною, що охороняється, на дистанції, яка встановлена командиром, що його вислав. Дрібні групи противника, які з'явилися в тилу колони, ТПЗ знищує, діючи з вогневих засідок. При загрозі нападу противника, сили якого переважають, вона займає вигідну позицію і несподіваним вогнем усіх засобів завдає ураження противнику, затримує його і не допускає нападу на колону, після чого відходить на інший рубіж і організовує засідку на ньому.

Для затримки просування противника ТПЗ може ставитися завдання щодо руйнування переправ, мостів, доріг, обладнання завалів і встановлення мінно-вибухових загороджень.

Похідна застава (головний дозор, дозорне відділення, танк) зупиняється і відновлює рух за командою (сигналом) командира колони, що охороняється.

В умовах можливого блокування колони цивільними особами у похідну охорону можуть призначатися загони (групи) розблокування зі складу підрозділів ВСП, НГ МВС, МВС.

Командир роти (взводу), призначеної в ГПЗ (ГД), під час підготовки до дій повинен:

- з'ясувати завдання колони, яку охороняє, своє завдання і час готовності до його виконання;*
- вивчити по карті маршрут руху і характер місцевості;*
- визначити рубежі ймовірної зустрічі з противником, а також місця можливих його засідок і визначити порядок дій при зустрічі з противником ГД (дозорного відділення (танка) і основних сил похідної охорони;*
- визначити склад чергових вогневих засобів та спостерігачів, а також організувати підготовку підрозділу до маршу.*

2. ВЕДЕННЯ МАРШУ МЕХАНІЗОВАНИМ БАТАЛЬйоНОМ (РОТОЮ), ЯКИЙ ПРИЗНАЧЕНИЙ В ПОХІДНУ ОХОРОНУ.

У встановлений час рота (взвод), яка призначена в ГПЗ (ГД), проходить вихідний пункт і рухається за вказаним маршрутом з встановленою швидкістю. Командир роти (взводу) прямує в голові колони і звіряє маршрут руху з картою.

Зруйновані ділянки доріг, мости, завали на маршруті руху та заміновані ділянки рота (взвод) обходить, позначаючи покажчиками місця зруйнувань (мінування) і напрямок обходу. Якщо обхід неможливий або на влаштування проходу в руйнуваннях (завалах) потрібно часу менше, ніж на обхід, то ГПЗ (ГД) пророблює прохід. При дистанційному мінуванні маршруту руху вихід машин з мінного поля здійснюється в колоні проходом, проробленим у найкоротшому напрямку; техніка, яка опинилась поза ділянкою мінування, обходить її. Про загородження, зони зараження, райони руйнувань і шляхи їх обходу, а також про зустріч з противником командир роти (взводу) доповідає командирі, який його вислав.

Для недопущення раптового нападу противника на потенційно небезпечній ділянці маршруту руху (об'єкті), ГПЗ (ГД) у повному складі або частиною сил

може займати оборону на вигідному рубежі та утримувати його доки поки колона основних сил не мене небезпечну ділянку (об'єкт). У цьому випадку на місце похідної охорони рішенням командира батальйону (роти) може призначатися інший підрозділ.

Під час зупинки на привал ГПЗ (ГД) займає вигідний рубіж, організовує спостереження і перебуває в постійній готовності до відбиття нападу противника.

З виходом у район відпочинку ГПЗ (ГД) займає вигідний (зазначений) рубіж і виконує завдання сторожової охорони, перебуваючи у постійній готовності до відбиття нападу противника.

Командир роти (взводу) вказує підрозділам позиції, смуги вогню та уточнює порядок дій у разі появи противника. У районі відпочинку похідна охорона може замінятися підрозділом, призначеним у сторожову охорону.

Підрозділ, що діє в якості БПЗ, пересувається визначеним для нього маршрутом на рівні голови колони, яка охороняється. ТПЗ прямує за колоною.

Дрібні групи противника, які виявлені на флангах (в тилу) колони основних сил, БПЗ (ТПЗ) знищують, після чого продовжують виконання завдання. У разі нападу противника, що переважає, вони займають вигідний рубіж і не допускають прориву його до колони, яка охороняється.

Нерухома бокова застава виходить на визначений рубіж (пункт), займає його, організовує оборону і перебуває на ньому до зазначеного часу або сигналу командира, який її вислав, і діє надалі відповідно до його вказівок. У разі нападу противника сковує його боєм, забезпечує проходження колони, після чого виходить з бою, відривається від противника і продовжує рух за своїм маршрутом.

Дозорне відділення (танк) просувається в указаному напрямку, від укриття до укриття, ведучи спостереження за прилеглою місцевістю, не затримуючи рух колони, що охороняється. Особлива увага під час огляду звертається на ознаки влаштування противником засідок, мінування дорожнього покриття і місцевих предметів.

Закриті ділянки місцевості, окремі будівлі, узлісся, входи в ущелини і тунелі, де можливі приховане розташування противника і раптовий його напад із засідок, а також вузькі проходи, мости та інші об'єкти ретельно оглядаються, у разі потреби командир механізованого відділення висилає піших дозорних або проводить огляд усім відділенням, діючи бойовими групами під прикриттям бойових машин.

Для проведення огляду об'єкту піші дозорні приховано наближаються до нього під прикриттям відділення, старший дозорний пересувається, як правило, за дозорним у готовності підтримати його вогнем. При діях у складі відділення або бойової групи, особовий склад, прикриваючи один одного і використовуючи складки місцевості, почергово просувається до об'єкту і здійснює його огляд.

Про все виявлене на маршруті руху і про зустріч із противником командир дозорного відділення (танка) негайно доповідає командирі, який його вислав. У разі виявлення засідки противника дозорне відділення вступає в бій (займає позицію) і забезпечує висунання і вступ у бій основних сил ГПЗ (ГД).

При зміні завдання (напрямку руху) батальйону (роті) підрозділ похідної охорони за вказівкою старшого командира швидко виходить на новий маршрут (напрямок) руху і продовжує виконувати завдання або приєднується до основних сил і здійснює марш у їх складі (в якості ТПЗ).

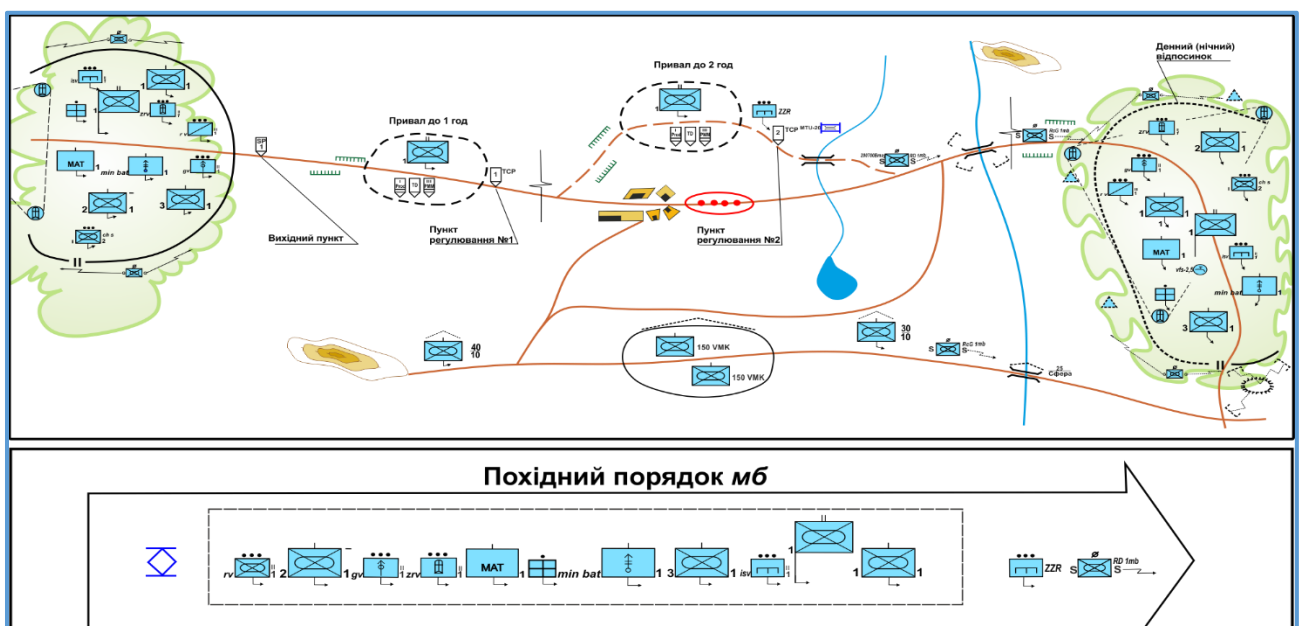

Рис.2. Дії похідної охорони на марші мб.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Таким чином, в ході проведення лекції було з'ясовано, що правильна організація та побудова похідної охорони є надійною запорукою успішного здійснення маршруту механізованим батальйоном (ротою), виконанням поставлених завдань та збереження від втрат особового складу та бойової техніки.

Аналіз локальних війн та збройних конфліктів, у тому числі і в ході проведення ООС (АТО) свідчить, що похідна охорона, як один з видів охорони, не втрачає свого значення. Розвиток високоточної зброї та інших засобів ураження, засобів розвідки та радіоелектронної боротьби надають нові вимоги до організації та ведення похідної охорони та перегляду щодо складу, оснащення та бойового забезпечення.

Лекцію розробив

Викладач кафедри загальновійськових дисциплін

Працівник ЗС України

В.В. ПУГАЧ

Лекція обговорена і схвалена

на засіданні кафедри,

протокол № _____

від « _____ » _____ 20__ р.